

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 10 mars 1932 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om antagande av vissa sociala jordlagar.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 213, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Lindhagen* föreslagit, att riksdagen ville med stöd av de sociala jordkommissionernas i gångna tider framlagda grundsatser och lagförslag antaga skäliga lagar med stöd ytterst av tvångsföreskriiter om:

- 1) frilösning av arrendejordbruk;
- 2) komplettering av otullständiga jordbruk;
- 3) förvärv av tomtmark för bostäder m. m.;
- 4) effektivitet i den sociala arrendelagstiftningen.

Beträffande de skäl, som motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom framgår av utskottets förut denna dag avgivna utlåtanden nr 21 och 23 anhöll 1930 års riksdag i skrivelse nr 276, att Kungl. Maj:t ville

Utskottet.

1) verkställa utredning rörande erfarenheterna vid tillämpningen av nu gällande arrendelag i vad avser arrenden, som falla under den sociala arrendelagstiftningen, med särskild hänsyn till de delar av riket, till vilka den norrländska arrendelagen utsträcktes genom lag den 27 juni 1927, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda;

2) verkställa fortsatt utredning rörande de ekonomiska förutsättningar-
na för bärighet av mindre jordbruk och rörande ökade möjligheter för lantarbetare, skogsarbetare, hemmansägare-, arrendators- och småbrukaresöner samt andra mindre bemedlade härför lämpliga personer att er-
hålla egna jordbruk samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill ut-
redningen kan föranleda;

3) i anslutning till den ovan under 2) nämnda utredning verkställa ut-
redning rörande de ytterligare åtgärder, som kunna anses ägnade att eko-
nomiskt underlätta frilösning av mindre arrendejordbruk, samt för riks-
dagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda;

4) i anslutning till den ovan under 2) nämnda utredning verkställa ut-

redning rörande de ytterligare åtgärder, som kunna anses ägnade att främja utökandet av ofullständiga jordbruk, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda; samt

5) verkställa utredning angående lämpligheten och behovet av ökade anslag för att bereda ökade möjligheter att erhålla lån för bostadsegenhem på landsbygden.

(En historik i dessa frågor återfinnes i utlåtande nr 1 av sammansatt andra lag- och jordbruksutskott vid 1930 års riksdag; jfr även andra lagutskottets nyssnämnda utlåtanden nr 21 och 23 vid innevarande års riksdag.)

Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t har chefen för jordbruksdepartementet tillkallat sakkunniga för verkställande av de i riksdagsskrivelsen ifrågasatta utredningarna. De sakkunniga, vilka antagit benämningen »sociala jordutredningen», avgåvo den 5 december 1931 såsom ett första led i utförandet av sitt uppdrag betänkande med förslag till vissa ändringar i den sociala arrendelagstiftningen.

De av motionären väckta frågorna falla, i den mån de av 1930 års riksdag ansetts böra upptagas till utredning, inom sociala jordutredningens uppdrag. Redan med hänsyn därtill anser sig utskottet icke böra tillstyrka riksdagen att nu antaga de lagar, motionären föreslagit.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 mars 1932.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, Linder, von Geijer, Frändén*, Lindhagen, Tamm, Norman* och *Gottfrid Karlsson*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Skövde, *Pettersson* i Hällbacken, *Sandström* i Nyland*, *Hansson* i Trollhättan, *Gardell* i Gans, *Ljung*, *Molander* och *Osberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *Linder*, som anförde:

»Enär jag inom riksdagen vid åtskilliga föregående tillfällen förordat åtgärder i den riktning, som i förevarande motion avses, hemställes, att riksdagen i anledning av motionen ville till Kungl. Maj:t avlåta skrivelse i de syften och med tillämpning av grundsatser, som i motionen angivas.»

2) av herr *Lindhagen*, som yttrade:

»Såsom redan i yttrande till utskottets betänkande nr 22 framhållits måste enligt min uppfattning påminnelse hos statsmakterna oavlåtligt göras om det sociala jordproblemets uppbyggande på en effektiv rättsordning såsom den enda utvägen att kunna åstadkomma något avsevärt och bestående. En dag kommer nämligen bladet att åter vända sig i statsmakternas uppfattning om folkets rätt till jorden och utvägarna för att utkräva den. Till äventyrs skulle en folkriksdag kunna lösa de obefordrades tunga till ett oförbehållsamt språk i jordfrågan, liksom det nyligen skett i militärfrågan. Emellertid förenar jag mig nu i det yrkande, som framställts av herr *Linder*.»
